

Wat is de stand van zaken van de onderstand en het wettelijk minimumloon?

- De onderstand bestaat uit een basisbedrag, inclusief toeslagen. Ook is sprake van een bijverdienregeling. De systematiek van de onderstand verschilt daarmee van de bijstand in Europees Nederland (zie toelichting I).
- Een alleenstaande in de onderstand die zelfstandig woont ontvangt per 1 januari 2022 op Bonaire, Sint Eustatius en Saba respectievelijk \$ 576, \$ 695 en \$ 686 per maand. Het gaat om 55 procent van het wettelijk minimumloon.
- Het wettelijk minimumloon op Bonaire, Sint Eustatius en Saba bedraagt per 1 januari 2022 respectievelijk \$ 1.046, \$ 1.265 en \$ 1.247 per maand.
- Conform de motie Wuite c.s. van oktober jl. worden de bedragen voor 2022 verhoogd met 10 procent inclusief inflatie¹. De kans is aanwezig dat inflatie vanaf 2022 toeneemt als gevolg van de stijging van de energieprijzen en het aflopen van de (corona)steunmaatregelen. Tenzij alsnog anders wordt besloten, werkt deze inflatie niet volledig door in hogere uitkeringen. Dit vanwege met FIN gemaakte afspraken over het niet verdisconteren van deflatie in 2021.
- De verhoging van de uitkeringen en het wettelijk minimumloon per 1 januari 2022 is onder voorbehoud van een amendement bij de Begrotingsbehandeling van SZW waarmee de financiële dekking wordt geformaliseerd.
- Het huidige niveau van de onderstand op Bonaire, Sint Eustatius en Saba ligt onder het niveau van het door de regering vastgestelde ijkpunt voor het sociaal minimum voor een alleenstaande. Het wettelijk minimumloon ligt op Bonaire, Sint Eustatius en Saba respectievelijk 11 procent, 21 procent en 16 procent boven het niveau van het ijkpunt voor het sociaal minimum. Het bereiken van het ijkpunt sociaal minimum vergt inzet om de inkomens en de kosten van levensonderhoud van inwoners in Caribisch Nederland in balans te brengen. In de toelichting is meer informatie opgenomen over de verhouding van de onderstand en het wettelijk minimumloon tot het ijkpunt voor het sociaal minimum (zie toelichting II).

Wat is de stand van zaken als het gaat om de WW?

- Als gevolg van de keuze bij de staatkundige transitie om het bestaande Nederlands Antilliaanse stelsel over te nemen, kent Caribisch Nederland geen WW. Wel is er sprake van een uitkering bij onvrijwillige werkloosheid, de Cessantia.
- De Cessantia is een eenmalige ontslagvergoeding en heeft dus niet het karakter van een WW. Als sluitstuk kan een beroep worden gedaan op het vangnet van de onderstand. De inkomens- en vermogenstoets van de onderstand, waarbij ook dat van een eventuele partner wordt meegerekend, kan echter toegang tot deze voorziening in de weg staan.
- Overeenkomstig de toezegging van de minister van SZW tijdens het Commissiedebat ijkpunt bestaanszekerheid d.d. 16 juni 2021 en de motie Van den Berg c.s.² is de achterliggende periode gewerkt aan een technische notitie ten behoeve van de tafel van de kabinetsformatie.
- Het gaat om een systeem in lijn met de WW in Europees Nederland rekening houdend met de Caribische context. De notitie kan naar verwachting rond 20 november 2021 gedeeld worden.

Toelichting*Toelichting I: onderstand*

De onderstand bestaat uit een basisbedrag, inclusief toeslagen. Naast het basisbedrag kan er bijvoorbeeld recht zijn op een toeslag (of een combinatie van toeslagen) in verband met gezamenlijke huishouding, een kindertoeslag (tot maximaal 3 kinderen) of een toeslag in verband met volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid. Bij stapeling van toeslagen loopt het totale onderstandsbedrag als percentage van het wettelijk minimumloon op. Het bedrag voor de onderstand mag daarbij op grond van het Besluit onderstand BES niet hoger uitkomen dan het wettelijk minimumloon (maximum). De onderstand voor verschillende huishoudsamenstellingen is gepresenteerd in tabel 1.

Door het systeem van toeslagen is de systematiek van de onderstand niet één-op-één vergelijkbaar met de bijstand in Europees Nederland. Daarnaast verschilt ook de inkomensvrijlating in de onderstand in Caribisch Nederland van de inkomensvrijlating in de bijstand in Europees

¹ Kamerstukken II, 2021/22, 35925-IV, nr. 26.

² Kamerstukken II, 2020/21, 35420, nr. 334.

Nederland. De inkomsten uit arbeid worden in Caribisch Nederland vrijgelaten voor zover de onderstand en de verworven inkomsten samen niet meer bedragen dan de hoogte van het minimumloon voor de alleenstaande of het gezin. Door de bijverdienregeling kunnen onderstandsgerechtigden bijverdienen tot het niveau van het wettelijk minimumloon naast het ontvangen van de onderstandsuitkering. Begin 2022 start een onderzoek naar de effecten van de bijverdienregeling en mogelijke handelingsperspectieven om het systeem aan te passen (zie hierna onder II).

Tabel 1: Onderstand voor verschillende huishoudsamenstellingen (dollar per maand per 2022)

	Bonaire		Sint Eustatius		Saba	
	\$	% wml	\$	% wml	\$	% wml
Alleenstaande inwonend	418	40%	504	40%	498	40%
Alleenstaande zelfstandig wonend	576	55%	695	55%	686	55%
Alleenstaande, inwonend, volledig en duurzaam arbeidsongeschikt (VDAO)	888	85%	1.072	85%	1.059	85%
Alleenstaande, zelfstandig wonend, VDAO	1.046	100%	1.263	100%	1.247	100%
Alleenst. ouder, zelfst. w., VDAO, 3 kinderen	1.046	100%	1.265	100%	1.247	100%
Alleenst. ouder, zelfst. wonen, 2 kinderen	689	66%	829	66%	819	66%
Gehuwden, zelfst. wonen, 2 kinderen	838	80%	1.009	80%	996	80%
Gehuwden, zelfst. wonen, 2 kinderen VDAO	1.046	100%	1.265	100%	1.247	100%
Alleenstaand met toeslag AOV	1.046	100%	1.265	100%	1.247	100%
Gehuwd, zelfst. wonend, toeslag AOV	1.046	100%	1.265	100%	1.247	100%

Tabel 2: Wettelijk minimumloon per eiland (dollar per maand per 2022)

	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
Wettelijk minimumloon	1.046	1.265	1.247

Toelichting II: verhouding onderstand en wettelijk minimumloon tot ijkpunt sociaal minimum

- In 2019 heeft de regering het ijkpunt voor het sociaal minimum voor Caribisch Nederland vastgesteld uitgaande van een redelijk niveau van de kosten voor basale uitgaven. Hierbij is rekening gehouden met de beoogde effecten van ingezet beleid om de kosten van levensonderhoud te verlagen³.
- Niet inzetten op het verlagen van de kosten van levensonderhoud zou betekenen dat het ijkpunt voor het sociaal minimum fors hoger zou komen te liggen. Met als gevolg dat het wettelijk minimumloon en de uitkeringen substantieel verhoogd moeten worden om ervoor te zorgen dat zowel mensen die werken als mensen die niet (kunnen) werken kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud. Een substantiële verhoging van het wettelijk minimumloon en de uitkeringen kan een negatief effect hebben op de arbeidsvraag, de regionale concurrentiepositie van de eilanden en de draagkracht van de economie.
- Het bereiken van het ijkpunt sociaal minimum vergt daarom inzet om de kosten van levensonderhoud en de inkomens van inwoners in Caribisch Nederland in balans te brengen.
- De onderstand ligt op Bonaire, Sint Eustatius en Saba onder het niveau van het ijkpunt voor het sociaal minimum voor een alleenstaande. Het wettelijk minimumloon ligt op Bonaire, Sint Eustatius en Saba respectievelijk 11 procent, 21 procent en 16 procent boven het niveau van het ijkpunt voor het sociaal minimum.
- Om ervoor te zorgen dat mensen met een uitkering kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud, zou de onderstand op termijn verder naar het ijkpunt voor het sociaal minimum kunnen toegroeien, waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijkheid van bijverdienen tot aan het wettelijk minimumloon en de prikkel om te werken. Het wettelijk minimumloon moet ruim boven het ijkpunt voor het sociaal minimum liggen, zodat (gaan) werken loont⁴. In tabel 3 is de huidige stand ten opzichte van het ijkpunt voor het sociaal minimum opgenomen.
- Het verhogen van de onderstand tot het niveau van het ijkpunt sociaal minimum waarbij dit ijkpunt sociaal minimum 70 procent van het wettelijk minimumloon bedraagt, kost structureel

³ Gezien de inzet om de kosten van levensonderhoud en de inkomens met elkaar in balans te brengen, ligt het in de rede om deflatie niet in het wettelijk minimumloon en de uitkeringen te verdisconteren totdat de beoogde kostenverlagingen zijn gerealiseerd.

⁴ Kamerstukken II, 2018/2019, 35000-IV, nr. 61

circa € 2,9 miljoen. Een verhoging van de onderstand en het wettelijk minimumloon kan niet los worden gezien van een verhoging van de AOV en AWW. Dit kost structureel circa € 9,4 miljoen (totaal € 12,3 miljoen). Het huidige budgettaire beslag van de onderstand is circa € 4,5 miljoen, voor de AOV is dat € 25 miljoen en voor de AWW € 1,2 miljoen.

- In de onderstand geldt een ruimere inkomensvrijlating dan in de bijstand in Europees Nederland. Voordat de onderstand naar het ijkpunt voor het sociaal minimum of 70 procent van het wettelijk minimumloon kan toegroeien, ligt het daarom voor de hand om de bijverdienregeling in de onderstand te herzien. Begin 2022 start een onderzoek naar de effecten van de bijverdienregeling en mogelijke handelingsperspectieven om het systeem aan te passen.
- Werkgevers- en werknemersorganisaties steunen verdere verhogingen van het minimumloon en de uitkeringen onder voorwaarde dat door de overheid ook stappen worden gezet om de kosten van levensonderhoud te verlagen.
- Verder is relevant dat de regering met eerdergenoemde motie Wuite c.s. ook is verzocht om te verkennen of en, zo ja, op welke wijze de AOV-gerechtigde leeftijd verhoogd kan worden, waarbij de financiële besparing die dit oplevert ingezet wordt voor verdere stappen om de inkomenspositie van inwoners van Caribisch Nederland te verbeteren.

Tabel 3: Ijkpunt sociaal minimum 2021 (dollar per maand)⁵

	Bonaire	Sint Eustatius	Saba
Ijkpunt sociaal minimum alleenstaande	939	1044	1071
Onderstand alleenstaande zelfstandig wonende	576	695	686
Wettelijk minimumloon	1.046	1.265	1.247

⁵ Bij de hoogte van het ijkpunt sociaal minimum in 2021 moet worden aangemerkt dat de wijze van indexering van het ijkpunt momenteel wordt herzien. Op basis hiervan kan het zo zijn dat de bedragen bijgesteld moeten worden.

Bureau Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Aan de minister-president,
minister van Algemene Zaken
drs. M. Rutte
Binnenhof 19
2513 AA Den Haag

Kenmerk: 202102460

Den Haag, 8 november 2021

Geachte heer Rutte,

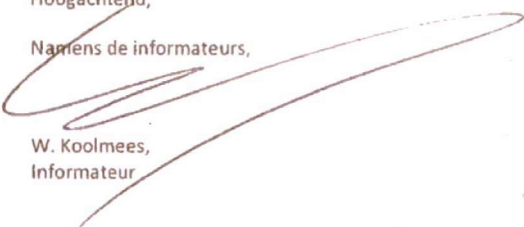
Hierbij verzoeken wij u de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te vragen om ten behoeve van onze werkzaamheden ons op de kortst mogelijke termijn te informeren over de stand van zaken bij het wettelijk minimumloon, de onderstand en de WW op de BES-eilanden.

Het gevraagde overzicht zal worden betrokken bij de werkzaamheden en worden opgenomen in het archief van de kabinetsformatie dat na de formatie toegankelijk is.

Hoogachtend,

Namens de informateurs,

W. Koolmees,
Informateur

Minister-President
Minister van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. A.D. Wiersma
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

4234435

Datum 8 november 2021

Geachte heer Wiersma,

Hierbij doe ik u een verzoek toekomen van de informateurs d.d. 8 november 2021, kenmerk 202102460.

U wordt verzocht aan dit verzoek te voldoen en mij uw reactie toe te zenden, zodat ik deze kan doorgeleiden naar de informateurs.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte